

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ แนวหน้า
ฉบับวันอังคารที่ 3 เมษายน พ.ศ.2561

คอลัมน์รักษ์เกษตร : ระบบเกษตรทางเลือกสู่การปฏิบัติ

คำถาม ระบบเกษตรทางเลือก มีอะไรบ้าง แตกต่างกันอย่างไรร ช่วยเปรียบเทียบให้เข้าใจด้วยครับ ขอขอบคุณครับ
อนุรักษ์ เรืองอนุวงศ์,อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี

คำตอบ

การเกษตรทางเลือก เป็นการทำการเกษตรในอีกรูปแบบหนึ่งที่ไม่ใช่เกษตรเคมี แต่เป็นการทำการเกษตรที่เน้นการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และวัสดุปกคลุมดิน การผสมผสานด้วยการปลูกพืชและสัตว์เพื่อพึ่งพาอาศัยกัน งดเว้นหรือลดการใช้สารเคมีสังเคราะห์ และสารเคมีกำจัดศัตรูพืชให้น้อยลง จนถึงขั้นไม่ใช้เลย และไม่มีสารพิษ ได้แก่

1.เกษตรธรรมชาติ มีเป้าหมายในการทำการเกษตรที่เน้นในเรื่อง การปรับปรุงดินให้อุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ โดยจัดระบบนิเวศให้เกื้อกูลกัน ผลิตอาหารที่มีรสชาติตามธรรมชาติ และไม่มีสารพิษ ผู้ผลิตและผู้บริโภคปลอดภัยจากสารพิษ เป็นระบบการเกษตรที่รักษาสมดุลธรรมชาติ เน้นการฟื้นฟูความสมดุลของระบบนิเวศ และการลดการพึ่งพาปัจจัยจากภายนอก

2.เกษตรอินทรีย์ มีเป้าหมายในการทำการเกษตรที่เน้นในเรื่อง การหลีกเลี่ยงการใช้สารสังเคราะห์ต่างๆ เช่น ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืช รวมถึงฮอร์โมนต่างๆ ที่กระตุ้นการเจริญเติบโตของพืชและสัตว์ รวมทั้งไม่ใช้พืชหรือสัตว์ที่เกิดจากการตัดต่อทางพันธุกรรม ที่อาจเกิดพิษในสภาพแวดล้อม เน้นการใช้อินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด และปุ๋ยชีวภาพ ในการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ โดยใช้ระบบการปลูกพืชหมุนเวียน รวมทั้งใช้หลักการควบคุมศัตรูพืชโดยชีวภาพ และเน้นการรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

3.เกษตรยั่งยืน มีเป้าหมายในการทำการเกษตรที่เน้นในเรื่อง การทำการเกษตรแบบผสมผสาน ที่มีทั้งการปลูกพืช และการเลี้ยงสัตว์หลายชนิด ที่ผสมกัน และมีความเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างลงตัว เน้นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อความยั่งยืน ที่ทำให้เกิดความมั่นคงต่อเกษตรกร และมีผลในระยะยาว

4.เกษตรผสมผสาน มีเป้าหมายในการทำการเกษตรที่เน้นในเรื่อง การจัดการกิจกรรมการผลิตผสมผสาน เกื้อกูลกัน เพื่อลดต้นทุนการผลิต และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างสูงสุด มีกิจกรรมการผลิตหลายๆ อย่าง เพื่อลดความเสี่ยงจากราคาผลผลิตที่ไม่แน่นอนเป็นหลัก

5.เกษตรทฤษฎีใหม่ มีเป้าหมายในการทำการเกษตรที่เน้นในเรื่อง ทฤษฎีในการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช หลักสำคัญ คือ ความเรียบง่าย ทั้งในแนวคิด และด้านเทคนิควิชาการ จะต้องสมเหตุสมผล ทำให้รวดเร็ว และสามารถแก้ไขปัญหาให้ก่อประโยชน์ได้จริง มุ่งไปสู่วิถีแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน การทำกิจกรรมการเกษตรหลายอย่าง เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างเต็มที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน และสร้างสมดุลให้แก่ระบบนิเวศ โดยให้แบ่งพื้นที่การเกษตร ออก 4 ส่วน ได้แก่ 1) ให้มีแหล่งน้ำในไร่นา เพื่อใช้ในการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง 30% ของพื้นที่ 2) ให้มีพื้นที่ทำนาปลูกข้าวในฤดูฝนไว้บริโภค ให้พอเพียงตลอดปี 30% ของพื้นที่ 3) ให้มีพื้นที่เพื่อการเพาะปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล พืชสมุนไพร 30% ของพื้นที่ และ 4) ให้มีพื้นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ และโรงเรือนอื่นๆ 10% ของพื้นที่ โดยทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดคือ การหมุนเวียนการใช้ประโยชน์ของทรัพยากร ได้แก่ ที่ดิน แรงงาน ทุน ปัจจัยการผลิต หรือเศษเหลือใช้จากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่ง เป็นการหมุนเวียนของวัสดุเหลือใช้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ตลอดจนการรักษาสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น

6.วนเกษตร มีเป้าหมายในการทำเกษตรที่เน้นในเรื่อง การใช้ที่ดินในการผลิตพืช และสัตว์ให้มากขึ้น หรือ มีความซับซ้อน และหลากหลายทางชีวภาพ ใกล้เคียงธรรมชาติมากที่สุด เป็นการทำการเกษตรร่วมกันกับการอนุรักษ์ ป่าไม้ โดยมีรากฐานหรือปัจจัยการผลิตที่มาจากท้องถิ่นเอง และมีลักษณะแตกต่างหรือผันแปรไปตามสภาพพื้นที่ ทัศนคติ ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี และความรู้ ความสามารถในการจัดการของแต่ละท้องถิ่น

ระบบเกษตรทางเลือก สามารถเข้าถึงได้ง่าย และราคาไม่แพงนัก มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิด ประโยชน์สูงสุด โดยไม่เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข และสามารถใช้ชีวิตอยู่ ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างกลมกลืน และมีวิธีปฏิบัติที่สามารถปรับใช้ไปตามสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมใน ท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย

นายรัทวี

เตือนสภาพอากาศร้อน-ฝนตก 'โรคกุ้งแห้ง'ระบาดสวนพริก

กรมวิชาการเกษตร ประกาศแจ้งเตือนสภาพอากาศร้อนจัดและมีฝนตกในระยะนี้ ขอให้เกษตรกรผู้ปลูก พริกเตรียมรับมือการระบาดของโรคกุ้งแห้ง สามารถพบได้ในระยะที่ต้นพริกให้ผลผลิต มักพบบนผลพริกที่เริ่มสุก หรือก่อนที่ผลพริกจะเปลี่ยนสี เริ่มแรกจะพบจุดหรือแผลช้ำยุบตัวเล็กน้อย ต่อมาแผลขยายใหญ่สีน้ำตาลหรือดำ ลักษณะเป็นวงรีหรือวงกลม บริเวณแผลพบส่วนของเชื้อราเป็นจุดสีดำขนาดเล็กเรียงเป็นวงซ้อนกัน กรณีที่สภาพ อากาศชื้น จะเห็นเมือกเยิ้มสีส้มอ่อน ถ้าอาการรุนแรง จะทำให้ผลเน่าและร่วงก่อนเก็บเกี่ยว หากพบอาการที่ผล อ่อน จะทำให้ผลพริกโค้งงอบิดเบี้ยวลักษณะคล้ายกุ้งแห้ง

เกษตรกรควรหมั่นตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ หากพบเริ่มระบาด ให้เก็บพริกที่เป็นโรคไปเผาทำลาย ทิ้งนอกแปลงปลูก เพื่อลดปริมาณเชื้อสาเหตุโรค และกำจัดวัชพืชในแปลงปลูก เพื่อไม่ให้แปลงปลูกมีความชื้นสูง ซึ่งเป็นสภาพที่เหมาะสมต่อการเกิดโรค หากพบว่าเริ่มมีการระบาดของโรค ให้พ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืช อะ ซอกซีสโตรบิน 25% เอสซี อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือสารแมนโคเซบ 80% ดับเบิ้ลยูพี อัตรา 40-50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือสารโพรคลอราซ 50% ดับเบิ้ลยูพี อัตรา 20-30 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร โดยพ่นทุก 7-10 วัน

หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตพริกแต่ละรุ่นแล้ว เกษตรกรควรกำจัดวัชพืชและเก็บเศษซากพืชส่วนที่เป็นโรคใน แปลงไปเผาทำลายทิ้งให้หมด และควรจัดระยะปลูกพริกให้เหมาะสม ไม่ปลูกชิดกันเกินไป ก่อนเพาะ ควรแช่เมล็ด พันธุ์ในน้ำอุ่น 50 องศาเซลเซียส นาน 20-30 นาที และควรเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์หรือต้นกล้าจากแหล่งที่ปราศจาก โรค กรณีเก็บเมล็ดพันธุ์เอง ควรเลือกผลพริกที่ไม่เป็นโรค สำหรับในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรครุนแรง เกษตรกร ควรปลูกพืชชนิดอื่นหมุนเวียน เพื่อตัดวงจรของเชื้อสาเหตุโรค

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ ฉบับวันอังคารที่ 3 เมษายน พ.ศ.2561

คอลัมน์หน้ามองฟ้า เท้าหยั่งดิน : ขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์อีกแล้ว

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ปี 2560-2564 ออกมาแล้ว หลังมีเกษตรกรผลิตสินค้าอินทรีย์ผ่านการรับรองแล้ว 141 กลุ่ม รวม 10,895 ราย พื้นที่เกษตรอินทรีย์ 227,137 ไร่ มีแผนเตรียมจัดตั้งสถาบันพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ให้เป็นหน่วยงานหลักขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์อย่างเต็มรูปแบบ พร้อมให้ ธ.ก.ส.อัดฉีดโครงการสินเชื่อสีเขียว ดอกเบี้ยต่ำ วงเงิน 5,000 ล้านบาท ดำเนินการในปี 2561-2564 พร้อมเดินเครื่องด้านตลาด ทำเอ็มโอยูกับโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข 896 แห่งทั่วประเทศ เพื่อจับคู่กับผู้ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ วางแผนจัดทำเมนูอาหารให้กับผู้ป่วยและญาติผู้ป่วย

ฟังดูเหมือนจะดี...ประเทศไทยจะได้มีหน่วยงานใหม่อีกแห่ง...แต่มีคำถามแล้วจะผลาญเงินภาษีกันไปอีกเท่าไร ทำไปแล้วไปไม่รอด จะยุบทุกที ย้ายคนไปอยู่ไหนเตรียมงบค่าชดเชยกันรึยัง เพราะถ้ามีแต่คณะกรรมการหน้าเดิมๆมานั่งกินเบียร์ประชุม งานขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์จะเดินหน้าได้แค่ไหน ทำเอ็มโอยูกับโรงพยาบาล นี่ก็ฟังดูดี...คนไข้ ญาติผู้ป่วยได้กินอาหารปลอดภัย แต่ไม่ได้หมายความว่ามีความปลอดภัยกว่าสินค้าเกษตรทั่วไป เพราะเท่าที่ทราบยังไม่มีการวิจัยใดออกมาตีพิมพ์เรื่องนี้เป็นทางการเลย...ตรงกันข้าม มีงานวิจัยหลายชิ้นบอกทำเกษตรปลอดภัย พี่ชได้รับธาตุอาหารอย่างเต็มที่ ทำให้มีคุณค่าทางโภชนาการมากกว่า

คิดแบบบ้านๆ ปลุกผัก 1 ครอบ อายุ 45 วัน ทำเกษตรปลอดภัย พี่ชได้รับปุ๋ยได้รับธาตุอาหารโดยตรง...ไม่ต้องรอให้จุลินทรีย์มาช่วยย่อยสลายปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยอินทรีย์ ที่กินเวลานานนับเดือน เลยมีคำถาม...พี่ชแบบไหนจะให้สารอาหารกับผู้ป่วยมากกว่ากัน

สำคัญที่สุด...ภาระค่าใช้จ่ายจะพุ่งสู่โรงพยาบาลอย่างมหาศาล เพราะรู้ๆกันอยู่ สินค้าเกษตรอินทรีย์แพงกว่าสินค้าธรรมดาดีกว่าเท่าตัว เคยคิดตรงนี้กันบ้างมั๊ย มูลค่าตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งโลกปีที่แล้ว อยู่ที่ 3 ล้านล้านบาท ในจำนวนนี้เราส่งออกไปได้แค่ 1,100 ล้านบาท มีสัดส่วนแค่ 0.037% ถือว่าไทยส่งออกได้น้อยมาก...ถ้าคิดจะส่งเสริมทำกันจริงๆ ไม่สร้างภาพมามุ่งทำมาตรฐานไทยให้นานาชาติยอมรับก่อน แล้วค่อยหาตลาดส่งออกจะดีกว่ามั๊ย